

De effecten van cognitieve herwaardering op aandachtsbias en craving in alcohol afhankelijkheid: een ERP studie

Gepubliceerd: 16-03-2011 Laatste bijgewerkt: 04-05-2024

Subproject 1: Het onderzoeken van de neurofysiologische correlaten van impliciete en expliciete selectieve aandacht voor alcohol-gerelateerde stimuli en emotionele stimuli in alcohol patiënten vergeleken met gezonde controles
Subproject 2: Het...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestopt
Type aandoening	Overige aandoening
Onderzoekstype	Observationeel onderzoek, zonder invasieve metingen

Samenvatting

ID

NL-OMON36741

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

Cognitieve herwaardering in alcohol afhankelijkheid

Aandoening

- Overige aandoening

Synoniemen aandoening

alcohol verslaving, Alcoholisme

Aandoening

Verslaving

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: Erasmus Universiteit Rotterdam

Overige ondersteuning: NWO

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: Aandachtsbias, Alcoholisme, Cognitieve herwaardering, Event-Related Potentials

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

Primaire onderzoeksvariabelen zijn ERP amplitudes in reactie op de twee taken (oddball en reappraisal taak).

Het eind van de studie wordt bereikt als alle 60 participanten geïncludeerd en succesvol getest zijn.

Secundaire uitkomstmaten

Secundaire onderzoeksvariabelen zijn gemiddelde craving scores en valentie en arousal beoordelingen van de gepresenteerde stimuli.

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Stoornissen in middelengebruik, waaronder alcohol afhankelijkheid, worden gekenmerkt door verstoringen (biases) in de cognitieve verwerking, zoals het automatisch detecteren van en het richten van aandacht op drugs-gerelateerde stimuli. Deze biases zijn geassocieerd met drugsgebruik en terugval na periodes van abstinentie en kunnen gemeten worden op elektrofysiologisch niveau. In vergelijking met gezonde controles laten drugsgebruikers sterk vergrote Event-Related Potentials (ERPs, P300 potentiaal en Laet Positief Potentiaal) zien in reactie op drugs-gerelateerde stimuli dan in reactie op neutrale stimuli. Dit reflecteert naar alle waarschijnlijkheid gefaciliteerde, geelaboreerde en aandachtige verwerking van drugsgerelateerd materiaal. Het is echter onduidelijk of deze vergrote aandachtige verwerking, tevens geobserveerd in alcohol afhankelijke patiënten, impliciet of expliciet van aard is. Daarnaast is het niet duidelijk of alcohol afhankelijk patiënten enkel

hypergevoelig zijn voor alcohol stimuli of voor motivationeel relevante stimuli in het algemeen.

Verschillende studies hebben laten zien dat biases in cognitieve verwerking beïnvloed kunnen worden door cognitieve controle strategieën. In deze studies werd gebruik gemaakt van programma's waarin de aandacht hertraind werd (attentional retraining-sessions). Het is echter niet duidelijk of de biases ook intentioneel kunnen worden gemoduleerd. Een recente studie onder rokers heeft laten zien dat craving naar sigaretten intentioneel gemoduleerd kon worden door middel van cognitieve herwaardering. Hierbij werden er echter enkel subjectieve maten gebruikt. Studies uit het emotie onderzoeksgebied hebben gedemonstreerd dat ERP technieken veelbelovend zijn voor het onderzoeken van cognitieve controle die uitgeoefend kan worden op aandachtige verwerking van emotionele stimuli. Het toepassen van deze technieken op het vlak van middelengebruik zou kunnen aantonen of drugsgebruikers intentionele controle kunnen hebben over de cognitieve verwerking van drugs-gerelateerde stimuli.

Doel van het onderzoek

Subproject 1: Het onderzoeken van de neurofysiologische correlaten van impliciete en expliciete selectieve aandacht voor alcohol-gerelateerde stimuli en emotionele stimuli in alcohol patiënten vergeleken met gezonde controles

Subproject 2: Het onderzoeken van de mogelijkheid voor alcohol patiënten om hun neurale reactiviteit op alcohol-gerelateerde stimuli te reduceren door gebruikmaking van cognitieve regulatie strategieën.

Onderzoeksopzet

Alle participanten ondergaan een EEG opname. Tijdens deze opname doen de participanten 2 taken; een oddball taak voor het meten van impliciete en expliciete selectieve aandacht en een cognitieve herwaarderingstaak om de mogelijkheid neurale reactiviteit op alcohol-gerelateerde stimuli te reduceren te meten. Vooraf en tussen de taken door zullen verschillende vragenlijsten worden afgenomen.

30 alcoholpatienten worden vergeleken met 30 gematchte, gezonde controles. Deelnemers dienen in sobere toestand in het laboratorium te verschijnen.

Inschatting van belasting en risico

EEG is een veilige en niet-invasieve manier om hersenactiviteit te meten. Er zijn geen risico's aan verbonden. Deelnemers moeten ongeveer 45 minuten relatief stilzitten, maar zitten op een zeer comfortabele stoel en mogen tussendoor pauzes nemen.

Contactpersonen

Publiek

Erasmus Universiteit Rotterdam

Postbus 1738
3000 DR Rotterdam
NL

Wetenschappelijk

Erasmus Universiteit Rotterdam

Postbus 1738
3000 DR Rotterdam
NL

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Volwassenen (18-64 jaar)
65 jaar en ouder

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

Getekende informed consent
Leeftijd tussen 18 en 55 jaar
Voldoen aan de DSM IV criteria voor alcohol afhankelijkheid (alleen alcohol patiënten)
Normaal of tot-normaal-gecorrigeerd zicht

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

Geschiedenis van ernstige medische ziekte en/of psychiatrische stoornissen
Geschiedenis van ernstige neurologische aandoeningen
Tekenen van dementie of de ziekte van Korsakoff (alcohol patiënten)
Overmatige/ risicovolle consumptie van alcohol (gezonde controles)
Alcohol intoxicatie op de testdag

Onderzoeksopzet

Opzet

Type:	Observationeel onderzoek, zonder invasieve metingen
Onderzoeksmodel:	Anders
Toewijzing:	Niet-gerandomiseerd
Blinding:	Open / niet geblindeerd
Controle:	Geneesmiddel
Doel:	Algemeen wetenschappelijk

Deelname

Nederland	
Status:	Werving gestopt
(Verwachte) startdatum:	01-02-2011
Aantal proefpersonen:	60
Type:	Werkelijke startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO	
Datum:	16-03-2011
Soort:	Eerste indiening
Toetsingscommissie:	METC Erasmus MC, Universitair Medisch Centrum Rotterdam (Rotterdam)

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register	ID
CCMO	NL34596.078.10